

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040, 2. vaihe

Heinäveden kunnan maankäyttökysymykset

Maakuntahallitus 20.6.2022

Esipuhe

Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040 sai lainvoiman 8.7.2021. Kyseessä on kokonaismaakuntakaava, jossa käsiteltiin merkittävä osa maakunnan keskeisimmistä maankäyttömuodoista. Samalla kumottiin aiemmin voimassa olleet neljä vaihemaakuntakaavaa, pois lukien 3. vaihemaakuntakaavassa käsitellyt tuulivoima-alueet. Maakuntakaava 2040:ssa kuitenkin jätettiin joitain maankäytön kysymyksiä laajemmin käsittelemättä.

Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040, 1. vaihekaava hyväksyttiin 13.6.2022 maakuntavaltuustossa. Vaihekaavassa käsitellyt teemat olivat turvetuotanto, arvokkaat suot sekä rakennettu kulttuuriympäristö.

Maakuntahallitus käynnisti 24.5.2021 Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040, 2. vaihekaavan laadinnan. Kaavan laadinta tuli ajankohtaiseksi Heinäveden kunnan liittyttyä Pohjois-Karjalan maakuntaan vuoden 2021 alussa. Tässä vaihekaavassa on käsitellään Heinäveden maankäyttökysymyksiä omana vaihekaavanaan. Tavoitteena on yhteensovittaa Etelä-Savon maakuntakaava, Heinäveden kunnan osalta, Pohjois-Karjalan maakuntakaavaan, yhtenäistää maakuntakaavamerkinnet sekä tarkastella kunnan maankäytön tavoitetilaa vuoteen 2040. Tiedostettuja lisäselvitystarpeita on ainakin liikenteessä, matkailussa ja virkistyksessä.

Sisällys

Esipuhe	2
Sisällys	3
1 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma	4
2 Maakuntakaava	4
2.1 Maakuntakaava osana maakunnan suunnittelua	5
2.2 Maakuntakaavatilanne	6
3 Maakunnan suunnittelun lähtökohdat ja tavoitteet	7
3.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT)	7
3.2 Maankäyttö- ja rakennuslaki	7
3.3 Pohjois-Karjalan strategia 2040	8
3.4 Muut suunnitelmat ja ohjelmat	8
4 Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040, 2. vaiheen tavoitteet	8
5 Selvitykset	9
6 Vaikutusalue	9
7 Vaihtoehtotarkastelu	11
8 Osalliset ja vuorovaikutus	11
9 Osallistumismenettelyt ja tiedottamisen tavat	11
10 Viranomaisyhteistyö	12
11 Vaikutusten arviointi	13
11.1 Arvioitavat vaikutukset	13
11.2 Vaikutusten arvioinnin menetelmät	14
12 Kaavatyön organisointi	14
13 Kaavoituksen vaiheet ja aikataulu	14
14 Kaavan laatijoiden yhteystiedot	16
15 Liitteet	17

1 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 63 §:n mukainen suunnitelma maakuntakaavan osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista. Mainitun pykälän mukaisesti ”kaavaa laadittaessa tulee riittävän aikaisessa vaiheessa laatia kaavan tarkoitukseen ja merkitykseen nähden tarpeellinen suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista.” Toisin sanoen suunnitelman tarkoituksena on antaa maakuntakaavan asianosaisille ja muille siitä kiinnostuneille tahoille tietoa kaavoituksen etenemisestä ja vaikutusmahdollisuuksista kaavoituksen eri vaiheissa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma täydentyy ja täsmentyy kaavaprosessin aikana. Ajantasainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma pidetään nähtävillä maakuntaliiton verkkosivuilla osoitteessa: <https://www.pohjois-karjala.fi/vaihemaakuntakaava2>

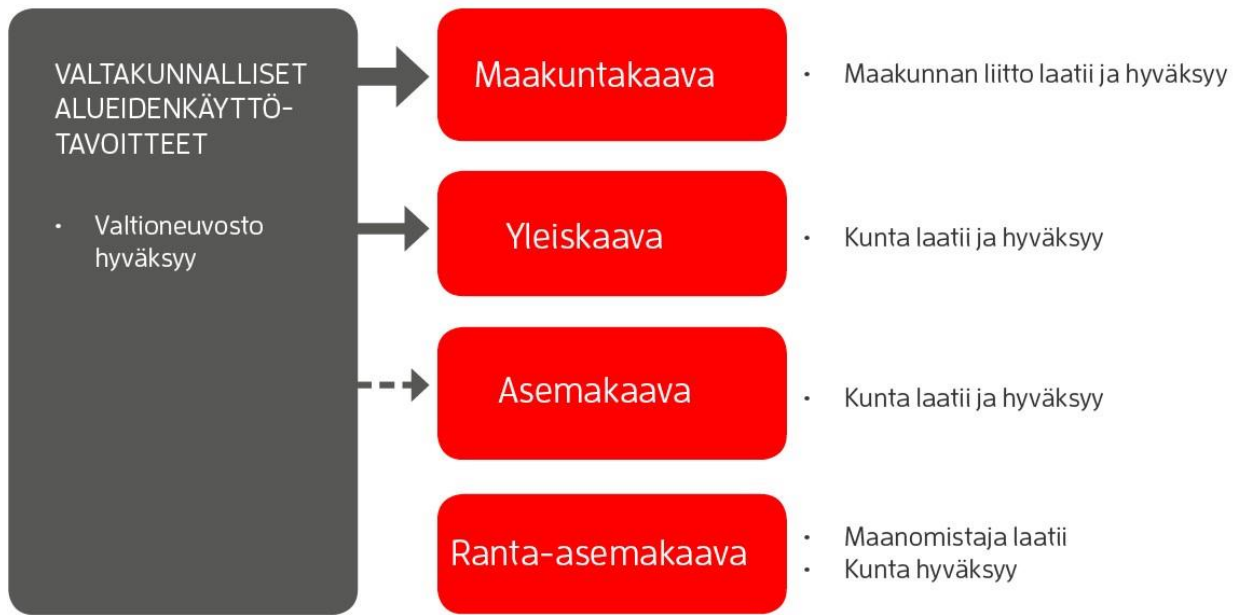
2 Maakuntakaava

Maakuntakaava on yleispiirteinen suunnitelma alueidenkäytöstä maakunnassa tai sen osa-alueella. Siinä esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet sekä osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Maakuntakaavan tehtävänä on ratkaista valtakunnalliset, maakunnalliset ja seudulliset alueiden käytön kysymykset. Maakuntakaava voidaan laatia myös vaiheittain, jotakin tiettyä aihekokonaisuutta käsittelevänä kaavana.

Maakuntakaava esitetään kartalla. Kaavaan kuuluvat myös kaavamerkinnot ja -määräykset sekä -selostus, jossa esitetään kaavan tavoitteiden, vaihtoehtojen ja niiden vaikutusten sekä ratkaisujen arvioimiseksi tarpeelliset tiedot. Maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA) 10 §:ssä on lueteltu yksityiskohtaisesti ne asiat, jotka kaavaselostuksessa on esitettävä.

Maakuntakaavassa virkistys- tai suojelualueella taikka liikenteen tai teknisen huollon verkostoja tai alueita varten osoitetulla alueella on voimassa rakentamista koskeva rajoitus. Rakentamisrajoituksen aluetta voidaan kaavassa erityisellä määräyksellä laajentaa tai supistaa. Maakuntakaavassa annettavien suojelumääräysten kautta maakuntakaavalla voidaan ohjata suoraan myös muuta alueiden käyttöä kuin rakentamista. Suojelumääräykset voivat koskea esimerkiksi metsien käsittelyä, ojitusta tai muita maisemaa ja luonnonolosuhteita muuttavia toimenpiteitä. Suojelumääräystä ei voida antaa, ellei alueella ole lain edellyttämiä erityisiä ympäristöarvoja.

Maakuntakaavan aikajänne on 10–20 vuotta ja se hyväksytään maakunnan liiton ylimmässä päättävässä toimielimessä eli Pohjois-Karjalan maakuntavaltuustossa. Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa kuntien laatimia yleis- ja asemakaavoja. Siinä välitetään myös valtioneuvoston hyväksymät valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet kuntakaavoitukseen ja sovitetaan ne yhteen maakunnan omien maankäyttötavoitteiden kanssa. Viranomaisen on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään sen toteutumista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteutumista (Kuva 1).

Kuva 1. Maankäyttö- ja rakennuslain mukainen kaavajärjestelmä ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vaikutus eri kaavatasoihin.

2.1 Maakuntakaava osana maakunnan suunnittelua

Maakuntakaava on keskeinen osa maakunnallista suunnittelujärjestelmää. Maakunnan kehittäminen ja -suunnittelu perustuvat maakuntasuunnitelmaan, joka on 20 vuoden aikajänteelle ulottuva strateginen kehittämissuunnitelma. Pohjois-Karjalan maakuntasuunnitelma 2040 eli ”Pohjois-Karjalan strategia 2040” hyväksyttiin maakuntavaltuustossa joulukuussa 2020.

Maakuntasuunnitelman tavoitteet edelleen täsmentyvät neljän vuoden aikajänteelle laadittavassa maakuntaohjelmassa, jossa esitetään keskeiset toimenpiteet ja hankkeet maakunnan strategialinjausten toteuttamiseksi. Pohjois-Karjalan maakuntaohjelma POKAT 2025 hyväksyttiin joulukuussa 2021. Maakuntaohjelma sisältää alueen mahdollisuuksiin ja tarpeisiin, kulttuuriin ja muihin erityispiirteisiin perustuvat kehittämisen tavoitteet ja kuvauksen keskeisistä toimenpiteistä niiden saavuttamiseksi. Maakuntaohjelman rahoitustarpeet esitetään vuosittain laadittavassa toteuttamissuunnitelmassa (Kuva 2).

Kuva 2. Maakunnan suunnittelujärjestelmä.

2.2 Maakuntakaavatilanne

Pohjois-Karjalan kokonismaakuntakaava ”Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040” sai lainvoiman 8.7.2021. Ko. kaavalla kumottiin aiemmin voimassa olleet neljä vaihemaakuntakaavaa, pois lukien 3. vaihemaakuntakaavassa käsitellyt tuulivoimatuotannon alueet. Kaavassa käsiteltiin lähes kaikki keskeiset maakuntakaavojen maankäyttömuodot:

- Ylimaakunnalliset kehittämissvyöhykkeet
- Maakunnan kehittämisen kohdealueet
- Rakentamisalueiden merkinnät
- Yhteysverkot
- Kulttuuriympäristöt
- Luonnonvarojen käyttö
- Luonnonsuojelu ja arvokkaat luontoalueet
- Erityistoimintojen alueet
- Rannat, virkistys ja matkailu sekä reitistöt

Maakuntavaltuuston 13.6.2022 hyväksymässä Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040, 1. vaihekaavassa edelleen täydennettiin voimassa olevan maakuntakaavan maankäyttökysymyksiä turvetuotannon, arvokkaiden soiden sekä rakennetun kulttuuriympäristön osalta.

Heinävedellä on voimassa kolme Etelä-Savon maakuntakaavaa: Etelä-Savon maakuntakaava vuodelta 2010, tuulivoimaa käsitellyt maakuntakaava vuodelta 2016, sekä Etelä-Savon 2. vaihemaakuntakaava, joka uudisti vuoden 2010 kaavaa valittujen teemojen, esimerkiksi kaupan aluevarausten osalta. Näissä maakuntakaavoissa on käsitelty kattavasti kaikki maankäyttömuodot.

3 Maakunnan suunnittelun lähtökohdat ja tavoitteet

3.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT)

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden oikeusvaikutuksista säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa. MRL 22 §:n mukaan valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista päättää valtioneuvosto. Lain 24 §:ssä on säädetty, että maakunnan suunnittelussa ja muussa alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Tavoitteet ovat osa maakuntakaavan sisältövaatimuksia (MRL 28 §). Viimeisin päätös valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista on annettu 14.12.2017. Tällä päätöksellä valtioneuvosto korvasi 30.11.2000 tekemänsä ja 13.11.2008 tarkistamansa päätöksen valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. Päätös on tullut voimaan 1.4.2018.

Tavoitteet konkretisoituvat pääasiassa kaavoituksen kautta. Maakuntakaavoituksella on tässä keskeinen rooli. Maakunnan suunnittelussa valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet täsmennetään maakunnallisiksi alueidenkäytön ratkaisuiksi ja sovitetaan yhteen maakunnallisten ja paikallisten tavoitteiden kanssa. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet nostavat esiin vahvasti megatrendejä ja haastavat alueidenkäyttöä ottamaan ne huomioon uudella tavalla. Varsinkin ilmastonmuutos, kaupungistuminen ja väestön muutokset, elinkeinojen uusiutuminen ja digitalisaatio sekä luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen nähdään kehityssuuntina, joilla on pitkäaikaisia vaikutuksia Suomen menestymiselle. Ne haastavat alueidenkäytön suunnittelun uudenlaiseen ajatteluun ja ratkaisuihin.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden sisältö on jaettu viiden kokonaisuuden alle, jotka ovat seuraavat:

- Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- Tehokas liikennejärjestelmä
- Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- Uusiutumiskykyinen energiahuolto.

3.2 Maankäyttö- ja rakennuslaki

Maankäyttö- ja rakennuslaissa on annettu kaikille kaavamuodoille yhteiset suunnittelutavoitteet. Lisäksi jokaiselle kaavatasolle on esitetty omat sisältövaatimukset. MRL 28 §:n maakuntakaavalle säädettyjen sisältövaatimusten mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota:

1. maakunnan tarkoituksenmukaiseen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen;
2. alueiden käytön ekologiseen kestävyYTEEN;
3. ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin;
4. vesi- ja maa-ainesvarojen kestäväan käyttöön;
5. maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin;
6. maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen; sekä
7. virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyYTEEN.

Lisäksi luonnonsuojelulain (LSL) 7 ja 77 §:ssä tarkoitettujen luonnonsuojeluohjelmien ja -päätösten sekä lain 32 §:ssä tarkoitettua maisema-aluetta koskevien perustamispäätösten tulee olla ohjeena kaavaa laadittaessa.

Maankäyttö- ja rakennuslain uudistus on vireillä. Tämän hetkisen tiedon mukaan eduskuntaan viedään syksyllä 2022 hallituksen esitys uudeksi rakentamislainsäädännöksi sekä maankäyttö- ja rakennuslain muutos, jolla nykyiset rakentamisen pykälät kumotaan ja lakiin lisätään säännökset alueidenkäytön digitaalisuudesta. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle alkusyksystä, ja laki tulisi voimaan 1.1.2024.

3.3 Pohjois-Karjalan strategia 2040

Maakuntakaavan laadinnan pohjana olevat maakunnalliset tavoitteet määritellään Pohjois-Karjalan strategia 2040:ssa. Maakuntastrategian (maakuntasuunnitelma) tavoiteltu väestökehitys vuodelle 2040 on 155 000 asukasta ja työpaikkatavoite 64 500 työpaikkaa. Tarkastelun aikajänne tulee olemaan vuoteen 2040 yhteneväisesti Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040:n tavoitevuoden kanssa. Strategian linjaukset antavat eväitä maakuntakaavoitukseen ja päinvastoin. Pohjois-Karjalan maakuntavaltuusto hyväksyi strategian 14.12.2020.

Pohjois-Karjalan strategian 2040 keskeiset teemat ovat:

1. Ratkaisuja väestöhaasteisiin
2. Ilmastokestävyys, vastuullisuus ja puhtaat ratkaisut
3. Tulevaisuuden hyvinvoiva väestö
4. Tulevaisuuden elinvoima
5. Kestävä aluerakenne ja saavutettavuus

3.4 Muut suunnitelmat ja ohjelmat

Suunnittelussa huomioon otettavia muita ajankohtaisia suunnitelmia tai ohjelmia ovat muun muassa:

- Pohjois-Karjalan ilmasto- ja energiaohjelma 2030
- Pohjois-Karjalan metsäohjelma 2021–2025
- Pohjois-Karjalan liikennejärjestelmäsuunnitelma 2030
- Etelä-Savon liikennejärjestelmäsuunnitelma
- Itä-Suomen logistiikkaselvitys 2021
- Itä-Suomen liikennestrategia 2015.
- Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 Suomen rakennerahasto-ohjelma. Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 -rakennerahasto-ohjelman valmistelu on loppusuoralla
- Pohjois-Karjalan vesienhoidon toimenpideohjelma vuosille 2016–2021. Valmisteilla oleva Pohjois-Karjalan vesienhoidon toimenpideohjelma 2022–2027 sisältää sekä pinta- että pohjavedet ja se tullaan hyväksymään vuoden 2021 lopussa.
- Karelia ENI CBC-ohjelma 2014–2020. Uusi ohjelma vuoteen 2027 on valmisteilla.
- Natura 2000 -verkosto ja valtakunnalliset suojeleohjelmat
- Seudulliset strategiat

4 Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040, 2. vaiheen tavoitteet

Tässä vaihekaavassa on tarkoitus käsitellä Heinäveden maankäyttökysymyksiä omana vaihekaavanaan. Tavoitteena on yhteensovittaa Etelä-Savon maakuntakaava Heinäveden kunnan osalta Pohjois-Karjalan maakuntakaavaan, yhtenäistää maakuntakaavamerkinnot sekä tarkastella Heinäveden maankäytön tavoitetilaa vuoteen 2040.

5 Selvitykset

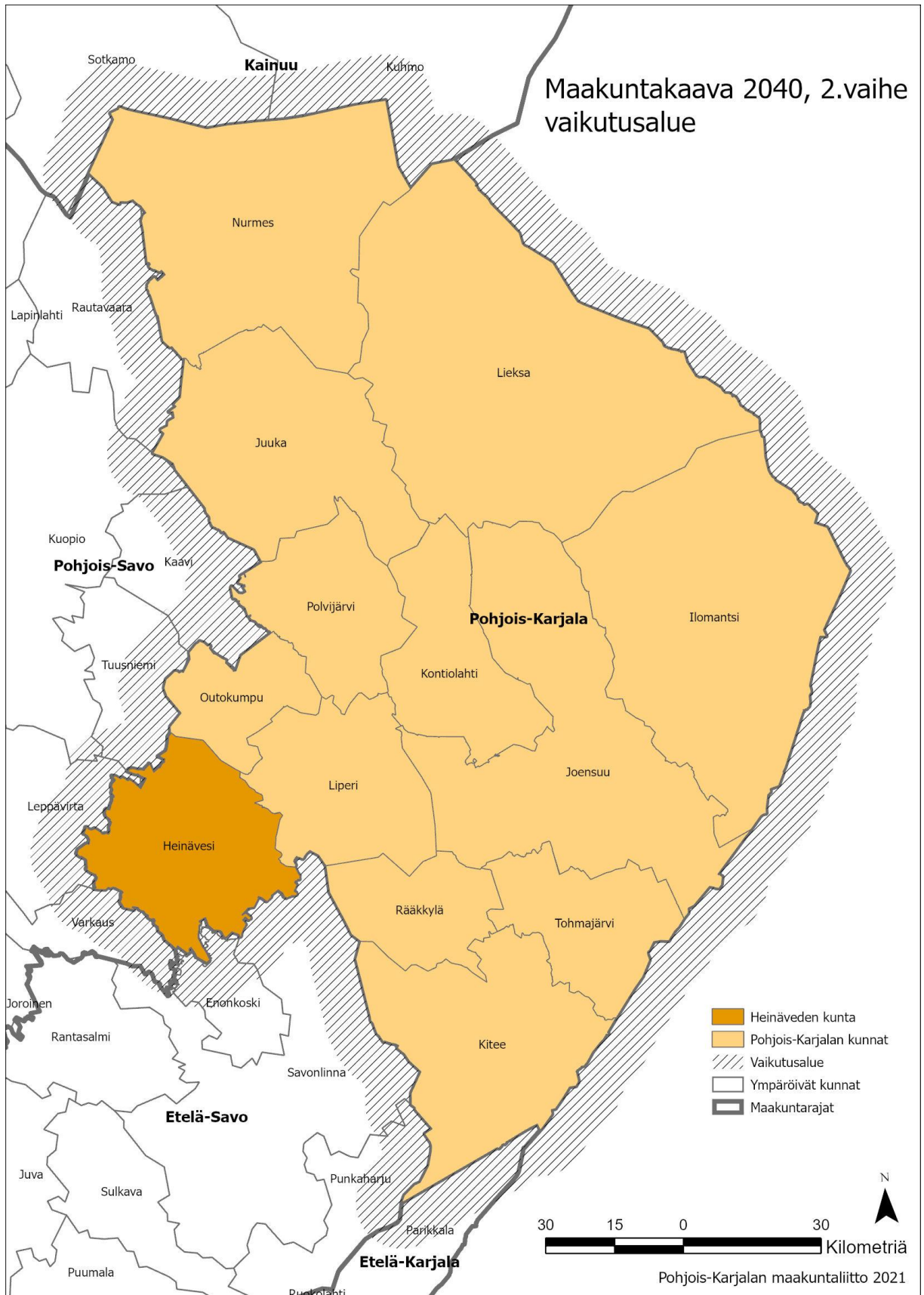
Maakuntakaavan valmistelussa huomioidaan sekä maakuntakaavoitusta varten tehdyt että eri viranomaisten tekemät selvitykset. Maakuntakaavaan liittyviä jo valmistuneita tai valmistelun alla olevia tätä kaavaa palvelevia selvityksiä ovat mm.:

- Maakuntakaavat (Pohjois-Karjalan ja Etelä-Savon maakuntakaavat)
- Maakuntakaavojen taustaselvitykset
- Oikeusvaikutteiset yleiskaavat ja niiden taustaselvitykset
- Pohjois-Karjalan ilmasto- ja energiaohjelma 2030 ja sen toimenpidesuunnitelma
- Pohjois-Karjalan liikennejärjestelmäsuunnitelma 2030
- Pohjois-Karjalan kulttuuriympäristöohjelma
- Pohjois-Karjalan vesienhoidon suunnitelma ja toimenpideohjelma sekä muut luontselvitykset

Tiedostettuja lisäselvitystarpeita on ainakin liikenteessä, matkailussa ja virkistyksessä. Selvitysten laadinnassa on huomioitava, että maakuntakaava on yleispiirteinen alueidenkäytön suunnitelma. Laadittavat selvitykset laaditaan sen mukaisesti yleispiirteisinä. Maakuntakaavaan osoitettua maankäyttöratkaisua edelleen tarkennetaan yleis- ja asemakaavoituksella.

6 Vaikutusalue

Laadittavan vaihemaakuntakaavan vaikutukset kohdistuvat pääsin Heinäveden kunnan alueelle, mutta myös koko Pohjois-Karjalan maakuntaan. Vaikutusalue ylettyy myös naapurimaakuntien puolelle mistä johtuen naapurimaakuntien liitot ovat osallisten joukossa. Heinäveden kunta liittyi Pohjois-Karjalan maakuntaan vuoden 2021 alusta (Kuva 3).

Kuva 3. Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040, 2. vaiheen vaikutusalue.

7 Vaihtoehtotarkastelu

Laadittavan vaihemaakuntakaavan tueksi laaditaan selvityksiä, joiden perusteella arvioidaan tarve ja mahdollisuudet esittää erilaisia vaihtoehtoja maankäyttökysymyksille. Maakuntakaavatyön aikana voi tulla tarve tarkastella vaihtoehtoja myös yksittäisten alueiden tai aluekokonaisuuksien osalta. Niitä käsitellään ja niistä päätetään kaavatyön edetessä.

8 Osalliset ja vuorovaikutus

Osallistamisen tarkoituksena on, että ne henkilöt ja tahot, joita maakuntakaava koskee, voivat seurata kaavatyötä, saada siitä tietoa sekä tuoda oman näkemyksensä valmistelijoiden ja päättäjien tietoon ja näin vaikuttaa päätöksentekoon. MRL 62 §:n mukaisesti osallisia ovat alueen maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon ja muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa. Lisäksi osallisia ovat viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään. Osallisilla on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta.

Osallisten määrään vaikuttaa merkittävästi kaavan sisältö ja vaikutusalue. Osallisten joukko voi täydentyä koko suunnittelutyön ajan. Liitteeseen 1 on koottu vaihemaakuntakaavan osallisina pidettäviä tahoja.

9 Osallistumismenettelyt ja tiedottamisen tavat

Maakuntakaavan laatimisesta, tiedottamisesta ja vuorovaikutuksen järjestämisestä vastaa Pohjois-Karjalan maakuntaliiton alueidenkäyttösikö.

Maakuntakaavatyön keskeisimpiä osallistumismenettelyjä ovat MRL:n mukaiset kaavan nähtävillä pitämiset, lausunnot ja muistutukset, viranomais- ja sidosryhmäneuvottelut sekä muut esittely- ja keskustelutilaisuudet. Kaavan etenemisestä tiedotetaan myös maakuntaliiton verkkosivuilla. Maakuntakaavan laaja-alaisuudesta ja yleispiirteisyydestä johtuen henkilökohtaiseen tiedottamiseen suunnitelmien etenemisestä ja kaavan eri vaiheista ei ole mahdollisuutta.

Vuorovaikutuksen kannalta keskeisiä menettelyjä ovat kaavan vireille tulosta ilmoittaminen sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS), kaavaluonnoksen ja kaavaehdotuksen nähtävillä asettamiseen liittyvät kuulemiset, jolloin osalliset voivat kertoa niistä mielipiteensä. Maakuntakaavassa tullaan kiinnittämään erityistä huomiota sen luettavuuteen ja havainnollisuuteen siten, että maakuntakaavan kokonaisuus on helpommin ymmärrettävissä.

Kuulutukset julkaistaan alueella ilmestyvissä maakunnallisissa ja paikallisissa lehdissä sekä maakuntaliiton ja kuntien ilmoitustauluilla sekä Pohjois-Karjalan maakuntaliiton verkkosivuilla: <https://www.pohjois-karjala.fi/vaihemaakuntakaava2>

Maakunnassa toimivissa tiedotusvälineissä, kuten paikallislehdissä tiedotetaan maakuntakaavan valmistelun etenemisestä. Maakuntakaavan valmistelun eri vaiheissa pidetään tiedotustilaisuuksia ja muita tilaisuuksia. Lisäksi julkaistaan ajankohtaisia tiedotteita. Maakuntaliiton verkkosivuille tuotetaan lisäksi karttapalautejärjestelmä, jonka kautta voidaan antaa kaavan nähtävillä oloaikana sekä kirjallista että kartalla esitettävää palautetta.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, kaavaluonnoksesta sekä kaavaehdotuksesta pyydetään viranomaisten ja yhteisöjen lausunnot MRA 12 §:n ja 13 §:n mukaisesti. Kaavan eri vaiheissa osallisilla on myös mahdollisuus antaa kirjallista tai suullista palautetta sekä tehdä määräajassa muistutuksia kaavaehdotuksesta. Maakuntakaavan hyväksymispäätöksestä voi valittaa hallinto-oikeuteen ja edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Kaavan valmistelusta saa tietoja koko kaavoitustyön ajan maakuntaliiton toimistosta ja maakuntaliiton verkkosivuilta. Maakuntaliiton kotisivuilta löytyvät suunnitteluun liittyvät keskeiset asiakirjat. Kirjallista ja suullista palautetta voi antaa koko kaavoitusprosessin ajan suoraan kaavan valmistelijoille. Osalliset voivat toimittaa palautetta myös yhteisöjen ja järjestöjen sekä maakunnan ja kunnan luottamushenkilöiden kautta.

Tiedottamisen ja vuorovaikutuksen menettelytapoja täsmennetään tarvittaessa kaavoituksen edetessä. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan tehtävistä tarkennuksista ja muutoksista tiedotetaan maakuntaliiton kotisivulla.

10 Viranomaisyhteistyö

Maakuntakaavoitukseen kuuluu kaksi lakisääteistä viranomaisneuvottelua (MRL 66 § ja MRA 11 §), joista ensimmäinen järjestetään maakuntakaavan laadinnan alkuvaiheessa. Viranomaisneuvotteluun kutsutaan ne viranomaiset, joiden toimialaa maakuntakaava saattaa koskea. Neuvottelussa keskitytään kaavan laadintaan liittyvien valtakunnallisten tavoitteiden ja muiden keskeisten tavoitteiden selvittämiseen. Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu järjestettiin 2.6.2022, jolloin osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatu palaute oli käsitelty ja niihin oli laadittu alustavat vastineet. Maakuntahallituksella oli näin ollen käytössä saadut kannanotot ja vastineet sekä viranomaisneuvottelusta saatu palaute 20.6.2022 kokouksessa, jossa osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä vastineet hyväksyttiin.

Toinen viranomaisneuvottelu järjestetään ennen kuin kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävänä. Kaavaehdotuksen lausunnot tulee olla käytettävissä viranomaisneuvottelussa. Neuvottelun aikataulu tarkentuu kaavaprosessin edetessä. Jos kaavaehdotukseen tehdään toisen viranomaisneuvottelun jälkeen olennaisia muutoksia, jotka johtavat ehdotuksen uudelleen nähtäville asettamiseen, pidetään viranomaisneuvottelu uudelleen.

Viranomaisneuvotteluista laaditaan muistiot, joista ilmenevät keskeiset neuvotteluissa esillä olleet asiat ja kannanotot. Lakisääteisten viranomaisneuvottelujen lisäksi järjestetään muita neuvotteluja kaavan valmistelun eri vaiheissa. Neuvottelujen tarkoituksena on välittää tietoa sidosryhmille kaavan etenemisestä, samoin kuin myös vastavuoroisesti sovittaa yhteen sidosryhmien suunnitelmien keskeiset tavoitteet ja periaatteet maakuntakaavan valmistelutyöhön.

Lisäksi kunta- ja muiden viranomaisten kanssa järjestetään neuvotteluja maakuntakaavatyötä koskevista selvityksistä ja yhteistyömahdollisuuksista selvitysten laadinnassa, sekä suunnittelupalavereja tai työkokouksia yhteisen käsityksen löytämiseksi keskeisissä suunnitteluratkaisuissa. Kuntien kaavoituskatsauksia varten toimitetaan vuosittain tiedot myös maakuntakaavoituksen etenemisestä.

11 Vaikutusten arviointi

Vaikutusten arviointi on keskeinen osa kaavaprosessia. Vaikutusten arvioinnin tarkoituksena on tuottaa kaavan eri osapuolille tietoa kaavan toteuttamisen vaikutuksista, niiden merkittävyydestä sekä haitallisten vaikutusten lieventämismahdollisuuksista. Vaikutusten arvioinnit ovat perusteena kaavassa tehtäville maankäyttöratkaisuille ja kaavan oikeusvaikutuksille.

MRL 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvittävä eri vaihtoehtojen toteuttamisen vaikutukset, mukaan lukien ekologiset, yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset tehdään siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Maakuntakaavan vaikutusten arvioinnin tavoitteena on tutkia, aiheuttaako maakuntakaavassa esitetty alueidenkäytön periaate tai maankäyttö muutosta tai ylläpitääkö se tilannetta, jolla voi olla myönteisiä tai kielteisiä vaikutuksia ympäristöön. Arvioinnilla selvitetään lisäksi ne keinot, joilla voidaan ehkäistä tai vähentää haitallisia vaikutuksia. Tällaisia keinoja voivat olla esimerkiksi kaavassa annetut reunaehdot jatkosuunnittelulle.

Lähtökohtana on, että erilaisia vaihtoehtoja tarkastellaan ja niitä verrataan nykytilaan ja voimassa olevaan maakuntakaavaan. Kaavassa myös perustellaan miksi päädyttiin tiettyihin ratkaisuihin. Lisäksi arvioinnin yhteydessä raportoidaan osallisten vuoropuhelu ja näkemykset suunnitelmavaihtoehdoista ja niiden arvioinnista.

Vaikutusten arviointiprosessissa syntyvät perustelut esitetulle kaavaratkaisulle ja osoitetulle alueidenkäytölle sekä kaavan sisältövaatimusten toteutumiseksi. Laaditut selvitykset ovat tärkeänä perustana myös kaavan lainmukaisuuden arvioinnille MRL 28 §:n mukaisten maakuntakaavan sisältövaatimusten näkökulmasta.

11.1 Arvioitavat vaikutukset

Kaavan laatimisen yhteydessä arvioidaan MRA 1 §:n mukaiset välilliset tai välittömät vaikutukset:

1. ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön;
2. maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon;
3. kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin;
4. alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen;
5. kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön;
6. elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen.

Vaihemaakuntakaavan luonteesta johtuen vaikutusten arviointi kohdistuu erityisesti luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin sekä kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön. Vaihemaakuntakaavan vaikutusten arviointi koskettaa kuitenkin myös muita osa-alueita, joista mainittakoon, vesi, ilma, ilmasto ja elinkeinoelämä.

Vaikutuksia Natura 2000 -verkoston alueisiin arvioidaan LSL 65 §:n edellyttämällä tavalla. Natura-arvioinnin tarveharkinnassa arvioidaan heikentääkö maakuntakaava todennäköisesti merkittävästi niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Jos nämä luonnonarvot eivät todennäköisesti merkittävästi heikenny, perusteellista Natura-arviointia ei tarvita.

11.2 Vaikutusten arvioinnin menetelmät

Maakuntakaavan vaikutusten arviointia tehdään koko kaavan laatimisen ajan. Kaavaa varten laadituissa selvityksissä käsitellään myös ympäristövaikutuksia. Arviointimenetelminä käytetään muun muassa selvityksiä, asiantuntija-arvioita sekä -lausuntoja.

Maakuntaliitto vastaa vaikutusten arvioinnista. Vaikutusten arviointia tukee maakunnallinen SOVA-ryhmä, johon kuuluu asiantuntijoita Pohjois-Karjalan ELY-keskuksesta, Itä-Suomen aluehallintovirastosta, Suomen Metsäkeskuksen itäiseltä palvelualueelta, Itä-Suomen yliopistosta ja Pohjois-Karjalan maakuntaliitosta. Lisäksi ryhmässä on tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen keskittynyt asiantuntija. Ryhmä voi kuulla tarvittaessa myös muita asiantuntijoita.

Vaikutusten arvioinnin sisältö ja -menetelmät tarkentuvat kaavaprosessin edetessä. Vaikutusten arviointi kytketään kiinteästi kaavan osallistumisprosessiin. Vaikutuksia arvioidaan kaikissa kaavan laatimisvaiheissa, jolloin ne ovat ajantasaisena ohjausryhmän käytettävissä.

12 Kaavatyön organisointi

Maakuntakaavan valmistelutyöstä vastaa Pohjois-Karjalan maakuntaliiton alueidenkäyttök-sikkö.

Maakuntahallituksen nimeämä maakuntakaavatyöryhmä ohjaa käytännön valmistelutyötä. Työryhmä koostuu kaavan laatijoista ja maakuntahallituksen edustajista ja se kokoontuu tarpeelliseksi katsomallaan rytmillä.

Maakuntakaavan ohjausryhmään kuuluu kuntaedustus, viranomaistahoja sekä muita sidosryhmiä. Ohjausryhmän tehtävänä on ohjata maakuntakaavatyön etenemistä. Muita työryhmiä perustetaan tarpeen mukaan. Tarvittaessa kokouksiin voidaan kutsua asiantuntijoita ja muita asioiden valmistelun kannalta tarpeellisia henkilöitä työryhmien ulkopuolelta. Alueidenkäyttök-sikkö osallistuu tehtäviensä mukaisesti ryhmien toimintaan. Tarpeen mukaan järjestetään seminaareja ja työpajoja. Kokonaisuutena tavoitteena on, että maakuntakaavatyöstä tiedotetaan, tietoa ja näkökulmia vaihdetaan ja toimijoita osallistetaan (Liitteet 1 ja 2).

13 Kaavoituksen vaiheet ja aikataulu

Maakuntakaavaa laaditaan vaiheittain vuorovaikutteisesti osallisten kanssa. Seuraavassa on esitetty yleisellä tasolla maakuntakaavan tavoiteaikataulu, joka voi muuttua työn edetessä.

Aloitus- ja tavoitevaihe: Toukokuu 2021–Kesäkuu 2022

- Pohjois-Karjalan maakuntahallitus päättää 2. vaihekaavan laatimisesta
- Laaditaan osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)
- Asetetaan OAS julkisesti nähtäville ja pyydetään lausunnot
- Kuulutetaan kaavan vireille tulosta
- Käynnistetään tarvittavia selvityksiä
- Käsitellään OAS:sta annetut lausunnot ja mielipiteet, laaditaan vastineet
- Järjestetään aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu
- Perustetaan tarvittavat työryhmät

Luonnosvaihe: Kesäkuu 2022–Joulukuu 2022

- Tehdään tarvittavia selvityksiä
- Tarkastellaan maakuntakaavan ratkaisuvaihtoehtoja ja arvioidaan niiden vaikutuksia
- Asetetaan kaavaluonnos julkisesti nähtäville ja pyydetään lausunnot
- Käsitellään saadut lausunnot ja muistutukset, laaditaan vastineet

Ehdotusvaihe: Tammikuu 2023–Syksy 2023

- Laaditaan kaavaehdotus luonnoksesta saadun palautteen ja mahdollisten lisäselvitysten perusteella
- Tarkennetaan tarvittaessa vaikutusten arviointia
- Asetetaan maakuntakaavaehdotus lausunnoille
- Käsitellään ehdotuksesta saadut lausunnot ja laaditaan niihin vastineet
- Järjestetään viranomaisneuvottelu
- Asetetaan kaavaehdotus julkisesti nähtäville
- Käsitellään muistutukset ja laaditaan vastineet
- Tehdään kaavaehdotukseen tarpeelliset korjaukset
- Mikäli kaavaehdotus muuttuu olennaisesti nähtävillä olon jälkeen, asetetaan se uudelleen nähtäville

Hyväksymisvaihe: Syksy 2023–Joulukuu 2023

- Maakuntavaltuuston päätös kaavan hyväksymisestä
- Mahdollisuus valittaa kaavan hyväksymispäätöksestä hallinto-oikeuteen ja edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen
- Kuulutetaan maakuntakaava voimaan

Seurantavaihe: Tammikuu 2024 →

- Seurataan maakuntakaavan ja sen aiheuttamien vaikutusten toteutumista
- Seurataan maakuntakaavaan kohdistuvia muutostarpeita

14 Kaavan laatijoiden yhteystiedot

Timo Korkalainen, YKS 679
aluesuunnittelupäällikkö
0456635376
timo.korkalainen@pohjois-karjala.fi

Jukka Nykänen
ympäristöasiantuntija
0504120717
jukka.nykanen@pohjois-karjala.fi

Heikki Viinikka
maankäyttöasiantuntija
0505937269
heikki.viinikka@pohjois-karjala.fi

Jyrki Suorsa
liikenneasiantuntija
0504668511
jyrki.suorsa@pohjois-karjala.fi

Käyntiosoite: Pielisjoen linna, Siltakatu 2, 80100 JOENSUU

15 Liitteet

Liite 1. Maakuntakaavan osalliset. Luetteloa voidaan täydentää suunnittelun edetessä.

Toimijat	Osalliset	Menettelytapa
Maanomistajat ja ne, joiden asumi- seen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomatta- vasti vaikuttaa	<ul style="list-style-type: none"> - suunnittelualueen maanomistajat ja -haltijat sekä heitä edustavat yhteisöt - asukkaat ja loma-asukkaat sekä heitä edustavat yhteisöt - yritykset ja elinkeinonharjoittajat 	<p>Ilmoitus Karjalaisessa sekä muissa paikallisesti maakunnassa ilmesty- vissä lehdissä, maakuntaliiton ja kun- tien ilmoitustauluilla sekä maakunta- liiton internet -sivuilla, aineisto nähtä- vänä kuntien virastoissa, Pohjois- Karjalan maakuntaliiton toimistossa sekä maakuntaliiton internetsivuilla:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tiedottaminen kaavatyön aloitta- misesta, OAS:sta ja sen nähtä- vänä pitämisestä, mahdollisuus mielipiteiden esittämiseen - tiedottaminen tavoitteista ja val- misteluaineistoista (luonnos) ja niiden nähtävänä pitämisestä, kuntakohtaisista avoimista esitte- lytilaisuuksista, mahdollisuus mielipiteiden esittämiseen - tiedottaminen kaavaehdotuksesta ja sen nähtävänä pitämisestä, mahdollisuus muistutusten teke- miseen
Pohjois-Karjalan maakunnan kaupun- git, kunnat ja kun- nalliset toimielimet	<ul style="list-style-type: none"> - Heinävesi, Joensuu, Kitee, Nur- mes, Lieksa, Outokumpu, Ilo- mantsi, Juuka, Kontiolahti, Li- peri, Polvijärvi, Rääkkylä sekä Tohmajärvi - Pohjois-Karjalan koulutuskunta- yhtymä - Pohjois-Karjalan pelastuslaitos - Siun Sote - Pohjois-Karjalan sai- raanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä - Pohjois-Karjalan ympäristöter- veydenhuolto - Keski-Savon ympäristötoimi - Terveystieteiden tutkimuskeskus 	<p>Kirjallinen ilmoittaminen, lausuntoai- neiston toimittaminen ja lausunto- ppyyntö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aloitusvaiheessa kaavoituksen vi- reille tulosta, OAS:sta ja sen näh- tävänä pitämisestä - tavoitteista ja valmisteluaineis- tosta (luonnos) ja niiden nähtä- vänä pitämisestä - kaavaehdotuksesta ja sen nähtä- vänä pitämisestä
Viranomaiset, joiden toimialaa suunnitte- lussa käsitellään	<ul style="list-style-type: none"> - Pohjois-Karjalan ELY-keskus, Pohjois-Savon ELY-keskus, Itä- Suomen aluehallintovirasto, Met- sähallitus, Pohjois-Karjalan alu- eellinen vastuumuseo, Museovi- rasto, Maamittauslaitos, Suomen metsäkeskus - itäinen palvelu- alue, Puolustusvoimien logistiik- kalaitos - 3. Logistiikkarykmentti, Pohjois-Karjalan rajavartiolaitos, eri ministeriöt (YM, LVM, OKM, 	<p>Kirjallinen ilmoittaminen, viranomais- neuvottelukutsu, neuvottelu- ja lau- suntoaineiston toimittaminen ja lau- suntopyyntö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - MRL:n mukaisista viranomais- neuvotteluista aloitus- ja hyväk- symisvaiheissa - maakuntakaavatyön aloittami- sesta, OAS:sta ja sen nähtävänä pitämisestä

	<p>TEM, SM, STM, MMM, VVM), maakunnan alueeseen rajoittuvat maakuntaliitot (Etelä-Karjalan liitto, Etelä-Savon maakuntaliitto, Kainuun liitto ja Pohjois-Savon liitto)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tavoitteista ja valmisteluaineistosta (luonnos) ja niiden nähtävänä pitämisestä - maakuntakaavan ehdotuksesta ja sen nähtävänä pitämisestä
<p>Yhteisöt, yritykset ja niiden järjestöt sekä muut organisaatiot, joiden toimialaa maakuntakaavassa käsitellään</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Fingrid Oyj, Savon Voima Oy, Pohjois-Karjalan Sähkö Oy, Neova Oy, Tornator, UPM-Kymmene Metsä, Geologian tutkimuskeskus GTK, Suomen turvallisuusverkko Oy, Energiavirasto, Okun Energia Oy - MTK Pohjois-Karjala ry., MHY Pohjois-Karjala, MHY Keski-Savo, Pohjois-Karjalan Kauppa-kamari, Pohjois-Karjalan Yrittäjät ry, Etelä-Savon Yrittäjät, Karelia Expert Matkailupalvelu Oy, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Bioenergia ry, Koneyrittäjien liitto ry - Pohjois-Karjalan maakunnan alueeseen rajoittuvat kunnat (Kuopio, Kuhmo, Sotkamo, Rautavaara, Kaavi, Tuusniemi, Savonlinna, Parikkala, Leppävirta, Varkaus ja Enonkoski) - Pohjois-Karjalan kalatalouskeskus ry, Etelä-Savon kalatalouskeskus - Pohjois-Karjalan lintutieteellinen yhdistys, Etelä-Savon lintutieteellinen yhdistys - Pohjois-Karjalan luonnonsuojelupiiri, Etelä-Savon luonnonsuojelupiiri - Luonto-Liiton Savo-Karjalan luontopiiri - Joensuun Latu/Suomen Latu ry - Pohjois-Karjalan kylät ry, Virta Joensuun kaupunkikeskustayhdistys ry, Järvi-Suomen kylät ry - Riistakeskus Pohjois-Karjala, Riistakeskus Etelä-Savo, Suomen metsästäjäliitto Pohjois-Karjalan piiri ja Suur-Savon piiri - Itä-Suomen yliopisto, LUKE, EFI, SYKE, Karelia ammattikorkeakoulu, Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä Riveria - Saimaan ortodoksinen seurakunta, Valamon luostari, Lintulan luostari 	<p>Kirjallinen ilmoittaminen, lausuntoaineiston toimittaminen ja lausuntopyyntö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - maakuntakaavatyön aloittamisesta OAS:sta ja sen nähtävänä pitämisestä - tavoitteista ja valmisteluaineistosta (luonnos), niiden nähtävänä pitämisestä ja sitä koskevasta neuvottelusta - maakuntakaavan ehdotuksesta ja sen nähtävänä pitämisestä

Liite 2. Maakuntakaavan ryhmät.

Maakuntakaavatyöryhmä

Toimii maakuntaliiton organisaation sisäisenä työryhmänä, joka valmistelee asioita jatkokesittelyyn ja käy siihen liittyvää evästyskeskustelua

- Maakuntahallitus (5 jäsentä), puheenjohtajuus
- Maakuntaliitto, alueidenkäyttöyksikkö / kaavan laatijat (4 jäsentä)

Maakuntakaavan ohjausryhmä

Ohjaa maakuntakaavatyötä ja sen sisällön suunnittelua

- Maakuntahallitus (5 jäsentä), puheenjohtajuus
- Maakuntaliiton alueidenkäyttöyksikkö, kaavan laatijat
- Kuntaedustajat (jäsen + varajäsen jokaisesta kunnasta)
- Pohjois-Karjalan ELY-keskus (2 jäsentä + varajäsenet)
- Pohjois-Savon ELY-keskus (jäsen + varajäsen)
- Metsähallitus (2 jäsentä + varajäsenet)
- MTK Pohjois-Karjala ja Metsänhoitoyhdistys (2 jäsentä + varajäsenet)
- Pohjois-Karjalan alueellinen vastuumuseo (jäsen + varajäsen)
- Pohjois-Karjalan luonnonsuojelupiiri ja Luonto-Liitto Pohjois-Karjala (2 jäsentä + varajäsenet)
- Suomen metsäkeskus, itäinen palvelualue (jäsen + varajäsen)
- Pohjois-Karjalan Kauppakamari (jäsen), Pohjois-Karjalan Yrittäjät ry (varajäsen)

Suunnitelmien ja ohjelmien vaikutusten arviointiryhmä (SOVA-ryhmä)

SOVA-ryhmä arvioi maakuntakaavaan tehtyjä vaikutuksia ja tuo oman näkemyksensä niihin kaavan eri vaiheissa. Ryhmän arvioinnit ovat ohjausryhmän käytössä kaavan käsittelyssä. Samalla ryhmä tuo taustaorganisaatioidensa asiantuntemusta arviointiprosessiin.

- Pohjois-Karjalan ELY-keskus (2 jäsentä + varajäsenet)
- Itä-Suomen aluehallintovirasto (1 jäsen + varajäsen)
- Itä-Suomen yliopisto (1 jäsen + varajäsen)
- Suomen Metsäkeskus, itäinen palvelualue (1 jäsen + varajäsen)
- Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden asiantuntija (1 jäsen + varajäsen)
- Pohjois-Karjalan maakuntaliitto (2 jäsentä + varajäsenet)

Teemakohtaiset asiantuntijaryhmät

Koostetaan tarvittaessa kaavaprosessin aikana.